

Lausunto HE 113/2026 Tuloverolakien muuttamisesta

Tuomas Kosonen^{1,2}

¹Verotutkimuksen huippuyksikkö FIT, ²Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT

HE 113/2026
Kesäkuun 16., 2026

HE 113/2026

- HE 113/2026 sisältää ehdotukset kotitalousvähennyksen ja matkakuluvähennyksen väliaikaisesta muuttamisesta sekä työnantajan tarjoaman omaehtoisen liikunta- ja kulttuuriedun enimmäismäärän pysyvän korottamisen
- Verotulovaikutukset 109 milj. 2026, 83 milj. 2027 ja 6 milj. euroa 2028
- Kotitalousvähennys on euromääräisesti näistä isoin erä, ja sen perustelut liittyvät talouskasvun vauhdittamiseen
- Kotitalousvähennyksen saantiehtoja on juuri vuodelle 2025 kiristetty
- Aiemmatkin hallitukset ovat tiuhaan muuttaneet kotitalousvähennyksen ehtoja
 - Ehtojen jatkuva muuttelu heikentää kotitalousvähennyksen kannustinvaikutusta: kotitaloudet ja yritykset eivät tiedä voiko vähennyksen varaan rakentaa tulevaisuuden suunnitelmia

Tuista yleisesti

- Yleisemmin verotuet ja muut tuet, jotka tähtäävät käyttäytymisen muutokseen ovat kalliita julkiselle sektorille
- Perussyynä tähän on se, että tuesta pääsevät nauttimaan ne, jotka joka tapauksessa tekevät tuettavaa toimintaa
 - Kotitalousvähennys: ne, jotka joka tapauksessa olisivat käyttäneet siivous-, remontti- tai hoivapalveluita
 - Liikunta- ja kulttuurietu: ne, jotka joka tapauksessa käyttävät liikunta- ja kulttuuripalveluja
- Tuki maksetaan näille suurille ”joka tapauksessa” palveluita käyttäville ryhmille
- Tuet saattavat innostaa joitain harvoja uusia käyttäjiä tukien piiriin
- On hyvä huomioda, että näitä palveluja käyttävät keski- ja etenkin suurituloiset, joihin tuki silloin kohdistuu

Kotitalousvähennyksestä

- Kotitalousvähennystä on tutkittu taloustieteen vertaisarvioidussa tutkimuskirjallisuudessa
 - Harju ym. (2025), Buettner ym. (2023)
- Tutkimusasetelma: kotitalousvähennyksen merkittävä laajennus ja yritysten liikevaihdon ja raportoidun alv:n kehittyminen verrattuna toisen maan tai toimialan yrityksiin
- Luotettavia tuloksia kotitalousvähennyksen vaikutuksista
- Harju ym. (2025) ei löydä vaikutuksia sen koommin yrityksiin kohdistuvasta lisääntyneestä kysynnästä kuin vähentyneestä harmaasta taloudestakaan
- Buettner ym. (2023) havaitsee yritysten raportoivan äkillisesti hieman enemmän alv:tä joka voi tulla joko vähentyneestä harmaasta taloudesta tai kohonneista kuluttajahinnoista
- Näiden perusteella kotitalousvähennys ei lisää tehokkaasti talouskasvua ja harmaan talouden kitkijänäkin se on hyvin kallis keino julkiselle taloudelle